

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
017/2015	Fylkesrådet	23.01.2015

Høring - endret søknad om bygging av Stikkelvika kraftverk i Hattfjelldal kommune

Sammendrag

Fylkestinget behandlet i FT-sak 094/13 utbygging av Stikkelvika kraftverk med regulering av Kjerringvatnet. Fylkestinget fremmet innsigelse til begge de omsøkte alternativene. Søker har nå fremmet nye alternativer for prosjektet som er sendt på høring fra NVE.

Det er gjort forbedringer i søknaden for begge alternativene som reduserer noen av de negative konsekvensene. Det vurderes likevel at begge alternativene har større negative konsekvenser for miljøet enn positive samfunnsvirkninger. Dette begrunnes med at tiltaket ikke vil være en samlokalisering med eksisterende inngrep, men sees som ett nytt inngrep i uberørt natur. Alternativene vil også ha negative konsekvenser for reindrift og friluftsliv. Det anbefales derfor at innsigelsene opprettholdes.

Bakgrunn

Søknaden som ble behandlet i FT-sak 094/13 inneholdt to alternative utbyggingsløsninger. Alternativ A med regulering av Kjerringvatnet og alternativ B uten regulering. Fylkestinget fremmet innsigelse til begge de omsøkte alternativene. I vedtaket ble myndigheten til å trekke innsigelsen delegert til fylkesrådet, jf. vedlegg 1.

Hovedbegrunnelsen for innsigelsen var de negative konsekvensene tiltaket kunne få for villmarkspregede naturområder og viktig naturmangfold i området. Tiltaket, uavhengig av utbyggingsalternativ, ville blant annet få negative konsekvenser for tre fossesprutsoner som det er svært få av i Hattfjelldal og ellers i Nordland. I tillegg ville tiltaket gi negative konsekvenser for viktige reindriftsområder og for friluftsliv. Totalt sett ble en utbygging av Stikkelvika kraftverk vurdert å gi vesentlig større negative enn positive konsekvenser.

I fylkestingets behandling av Stikkelvika kraftverk ble tiltakets konsekvenser sett i sammenheng med tre andre kraftverk som da var på høring. Disse lå også ved Røssvatnet i Hattfjelldal. To av kraftverkene ble vurdert å ligge i et område som i større grad var preget av eksisterende inngrep, enn Stikkelvikelva. En samlokalisering av inngrep ble brukt som et argument for å skåne andre naturområder mot inngrep. Fylkestinget anbefalte å gi tillatelse for bygging av Krutåga- og Mølhusbekken kraftverk, og fremmet innsigelse mot Stikkelvikelva- og Bjørkåselva kraftverk.

Med utgangspunkt i høringsuttalelser og andre innspill har MiljøKraft Nordland AS utarbeidet justerte planer Stikkelvika kraftverk, jf. vedlegg 2. Norges vassdrags- og energidirektorat har gitt Nordland fylkeskommune utsatt frist til 23.01.2015.

Problemstilling

Foreslåtte endringer for alternativ A og B

Inntak og vannvei

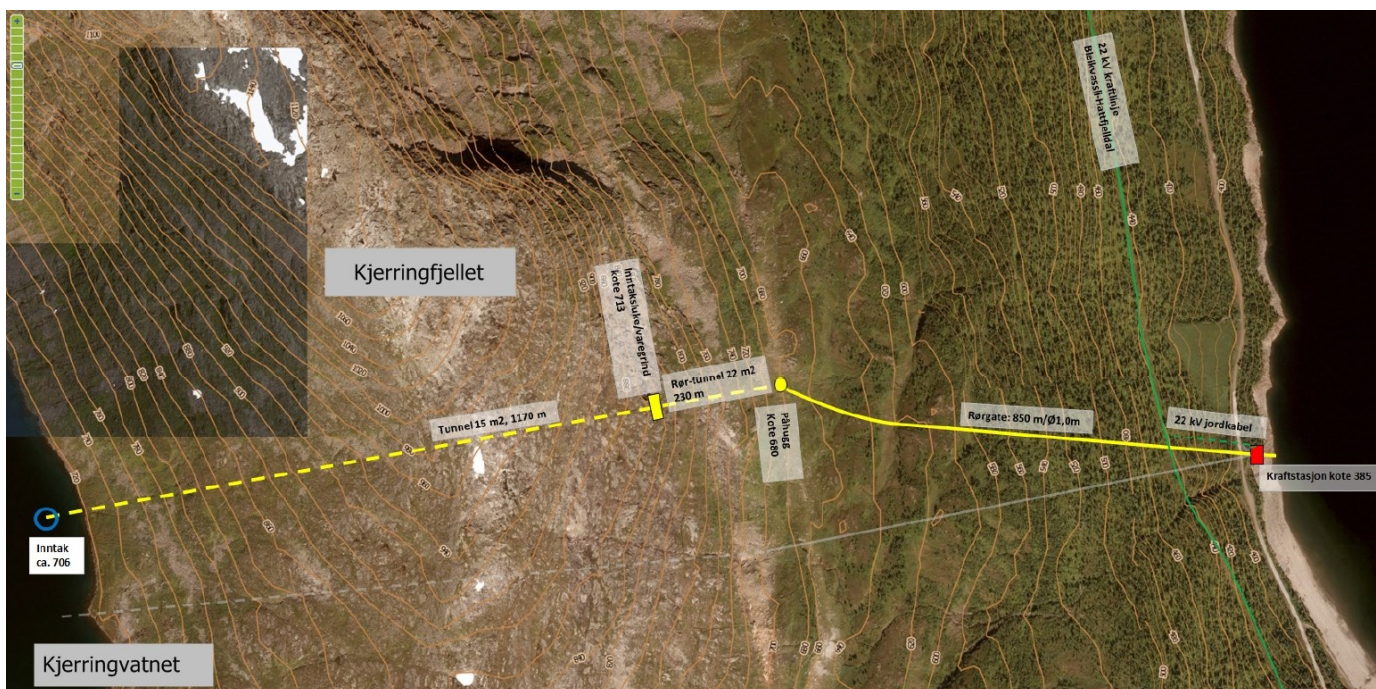
Inntak og vannvei (tunell) flyttes ca. 200 meter mot nord i Kjerringvatnet, jf. figur 1. Dette skyldes terrengforhold på østsiden av Kjerringfjellet. Øvre del av vannveien framføres i tunell. Denne forlenges med 200 meter før den går over til nedgravd rørgate.

Minstevannføring

I perioden fra juni til august økes mengden minstevannføring som slippes fra Kjerringvatnet fra 188 l/sek til 500 l/sek. For resten av året senkes den fra 133 l/sek til 57 l/sek.

Foreslåtte endringer - utelukkende for alternativ B

- Kjerringvatnet vil reguleres med en senkning på 0,9 m.
- Installert effekt i kraftstasjonen reduseres fra 9 MW til 5 MW, og blir likt som alternativ A.

Figur 1 Stikkelselva kraftverk med justert planløsning i gult og opprinnelig løsning i grått. (Fra justert konsesjonssøknad).

Endrede konsekvenser for alternativ A og B

Økt vannføring i sommermånedene vil bedre forholdene for flora i de tre viktige naturtypene fossesprøytzone, herunder Røykfossen, i vekstsesongen. I den endrede søknaden argumenteres det for at snødekkets varighet og fossesprøyt danner grunnlag for naturtypen, og

at elvens vannføring dermed har mindre betydning for naturtypen. Ettersom det slippes mer vann om sommeren vil vannstanden i Kjerringvatnet bli noe lavere om sommeren.

Økt vannføring om sommeren vil redusere sommerproduksjonen med ca. 1 GWh, mens en redusert vannføring resten av året (økt magasinerings) vil øke vinterproduksjonen med 0,6 GWh. Midlere årsproduksjon blir tilnærmet uendret.

Flytting av inntak og vannvei vil ikke påvirke Kjerringvatnet. Tunellens overgang til rørgate (påhugget) vil ligge i et trekklei for rein og påvirke dette negativt i anleggsfasen.

Endrede konsekvenser – Utelukkende for alternativ A

- Det nye forslaget til minstevannføring vil redusere sommerproduksjon fra 11,1 GWh til ca. 10,0 GWh og øke vinterproduksjon fra 12,5 GWh til 13,3 GWh.

Endrede konsekvenser – Utelukkende for alternativ B

- Det nye forslaget til minstevannføring vil redusere sommerproduksjon fra 12,2 GWh til ca. 10,1 GWh og øke vinterproduksjon fra 7,2 GWh til 9,9 GWh.
- En regulering av Kjerringvatnet på 0,9 meter *kan* påvirke rødlistede ande- og vadefugler som er observert i nærheten av vannet. Kjerringvatnet antas å være viktig for artene, men de er ikke påvist under feltarbeid, eller befarings.
- Grunnet mindre regulering og magasinkapasitet vil alternativ B gi større avrenning fra Kjerringvatnet til Stikkelvikelva, og dermed større restvannføring i elven.

Andre instansers uttalelse:

Fylkesmannen i Nordland

(...) Fylkesmannen er, i motsetning til utbygger, mer bekymret for om den foreslåtte minstevannføringen er tilstrekkelig for å sikre tilfredsstillende aerosol vanntilførsel utenom flomperiodene. Vi registrerer dog at det er foreslått slipp av 500 l/s i en forkortet sommersesong fra juni til august. Til tross for dette holdes vi det for sannsynlig at redusertvannføring i Stikkelvikelva vil være såpass redusert at de mest fuktighetskrevende kryptogamene vil minke i mengde og at det på sikt vil komme inn flere tørketålende arter. Vi er således usikre på om den foreslåtte minstevannføringen er tilstrekkelig for å ivareta de fuktighetskrevende artene i og langs elva.

Reindriftsfaglige vurderinger

Områdestyret i Nordland reinbeiteområde fremmet høsten 2013 innsigelse til planene for Stikkelvika kraftverk. Hovedbegrunnelsen for innsigelsen var tiltakets forringelse av et viktig sommerbeiteområde i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt i form av: arealbeslag, tekniske inngrep, anleggs- og vedlikeholdsvirksomhet og økt ferdsel i et uberørt område. I tillegg viste Områdestyret til den samlede belastningen for reinbeitedistriktet ved en rekke utbyggingstiltak med negative konsekvenser for distriktet.

Planjusteringen som nå er på høring, omfatter endret inntakssted, justert rørgatetrasé, økt regulering (0,9 m) for alternativ B og endringer i minstevannføringsregime. Vi har vurdert planendringene i forhold til reindriftsinteressene, og kan ikke se at endringene vil medføre

endret konsekvens for reindrifta.

Når det gjelder samlet belastning, er fremdeles Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt svært utsatt, blant annet på grunn av Øyffjellet vindkraftverk og Reinffjellet vindkraftverk, hvor førstnevnte har fått konsesjon og det sistnevnte avslag. Begge disse vil bli endelig behandlet i departementet. Miljøkraft Hattfjelldal AS nevner tre vannkraftverk rundt Røssvatnet som ikke har fått konsesjon, og at den samlede belastningen for reinbeitedistriktet derfor ikke er så stor, men bare ett av disse ligger innenfor Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt (Sørbuktelva kraftverk). Vi mener derfor at Områdestyrets bekymring for den samlede belastning for reinbeitedistriktet fremdeles gjør seg gjeldende.

Vurderinger

Tabell 1 Fylkesrådets vurdering av Stikkelvika kraftverks konsekvenser - alternativ A – justert søknad

Vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier			
Tema	Verdi	Konflikt	Vurdering av aktuelle tema i småkraftplanens kap. 2
Naturmangfold	Stor/ middels	Middels	<i>B1. Utbygging av små vannkraftverk skal ikke tillates dersom det er fare for at prioriterte arter eller rødlistede arter i kategoriene sårbar (VU), sterkt truet (EN) og kritisk truet (CR), blir skadelidende. <u>Bakgrunn for vurdering:</u> Svært usikker observasjon av rødlistede arter. B 8. I vassdrag med fossesprøytoner med middels verdi skal man være svært restriktiv med å gi tillatelse til utbygging.</i>
INON	Stor	Stor	<i>C 2. Utbygging av små vannkraftverk som medfører en betydelig reduksjon i villmarkspregede INON-områder skal ikke tillates.</i>
Reindrift	Stor	Stor/ middels	<i>E 3. I områder for reindrift av stor verdi skal man være restriktive med å tillate utbygging av små vannkraftverk.</i>
Friluftsliv	Stor	Stor/ middels	<i>I 2. I områder med stor verdi for friluftsliv, skal man være restriktive med å tillate utbygging.</i>
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier	Stor	Stor	Stikkelvika kraftverk alternativ A tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå: Ikke prioriterte For dette prioriteringsnivået gjelder følgende: <i>Utbyggingen planlegges i et område med viktige miljøverdier og det er betydelig risiko for at utbyggingen vil skape stor konflikt med disse verdiene. Avbøtende tiltak kan ikke fjerne eller redusere konflikten. Føre-var-prinsippet tilsier at utbygging ikke skal tillates.</i>
Vurdering av positive samfunnsvirkninger			
Positive samfunnsvirkninger	Fylkesråden vurderer at Stikkelvika kraftverk alternativ A har middels positive samfunnsvirkninger. Kraftverket vil bidra med ny fornybar energi tilsvarende ca. 23,4 GWh.		

Tabell 2 Fylkesrådets vurdering av Stikkelvika kraftverks konsekvenser - alternativ B – justert søknad

Vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier			
Tema	Verdi	Konflikt	Vurdering av aktuelle tema i småkraftplanens kap. 2
Naturmangfold	Stor/ middels	Middels	<i>B1. Utbygging av små vannkraftverk skal ikke tillates dersom det er fare for at prioriterte arter eller rødlistede arter i kategoriene sårbar (VU), sterkt truet (EN) og kritisk truet (CR), blir skadelidende. Bakgrunn for vurdering: Svært usikker observasjon av rødlistede arter.</i>
			<i>B 8. I vassdrag med fossesprøytoner med middels verdi skal man være svært restriktiv med å gi tillatelse til utbygging.</i>
INON	Stor	Stor	<i>C 2. Utbygging av små vannkraftverk som medfører en betydelig reduksjon i villmarkspregede INON-områder skal ikke tillates.</i>
Reindrift	Stor	Liten	<i>E 3. I områder for reindrift av stor verdi skal man være restriktive med å tillate utbygging av små vannkraftverk.</i>
Friluftsliv	Stor	Middels	<i>I 2. I områder med stor verdi for friluftsliv, skal man være restriktive med å tillate utbygging.</i>
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier	Stor	Stor	Stikkelvika kraftverk alternativ B tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå: Ikke prioriterte Før dette prioriteringsnivået gjelder følgende: <i>Utbyggingen planlegges i et område med viktige miljøverdier og det er betydelig risiko for at utbyggingen vil skape stor konflikt med disse verdiene. Avbøtende tiltak kan ikke fjerne eller redusere konflikten. Før-var-prinsippet tilsier at utbygging ikke skal tillates.</i>
Vurdering av positive samfunnsvirkninger			
Positive samfunnsvirkninger	Fylkesråden vurderer at Stikkelvika kraftverk alternativ B har middels positive samfunnsvirkninger. Kraftverket vil bidra med ny fornybar energi tilsvarende ca. 20,0 GWh.		

Fylkesråden ser at det er gjort forbedringer for begge alternativene, men vurderer det likevel slik at begge alternativene har større negative konsekvenser for miljøet enn positive samfunnsvirkninger. Det anbefales derfor at innsigelsene opprettholdes.

Fylkesråden ser at økt minstevannføring bidrar til å redusere konsekvensene for de tre fossene og fossesprøytonene, og at begge alternativene vil produsere noe mer kraft om vinteren. Imidlertid vil alternativ A og B fremdeles medføre negative konsekvenser for villmarkspregede naturområder, viktige områder for reindrift og for friluftsliv. I tillegg innebærer begge alternativene en regulering av Kjerringvatnet, hvor forekomster av hekkende rødlistearter ikke kan utelukkes. Stikkelvikelva munner ut i det regulerte Røssvatnet, men elven renner for øvrig i et hovedsakelig uberørt område. I fylkestingets behandling av Stikkelvika kraftverk ble en samlokalisering av inngrep brukt som et argument for å skåne

andre naturområder mot inngrep. Det ble da tillatt noe større negative konsekvenser ved utbygging av Krutåga- og Mølnhusbekken kraftverk i Hattfjelldal kommune, slik at området ved Stikkelvika kraftverk kunne bli skånet. Fylkesråden ser at Stikkelvika kraftverk ikke vil være samlokalisert med eksisterende inngrep rundt Røssvatnet, og må derfor sees på som ett nytt inngrep i uberørt natur. Fylkesråden mener det er viktig å ta vare på dette uberørte naturområdet i et område som ellers er sterkt utbygd. Fylkesråden anbefaler derfor at innsigelsen til Stikkelvika kraftverk alternativ A og B opprettholdes.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse. Sakens konsekvenser for miljø og samiske forhold er beskrevet tidligere i dette dokument.

Vedtakskompetanse

Fylkeskommunens myndighet etter § 6 til å avgi uttalelse i saker om vassdragsregulering, herunder konsesjonssøknader og fremme innsigelser, tilligger fylkestinget. Fylkeskommunen har imidlertid ikke fått utsatt frist til å legge fram saken for fylkestinget.

Saken legges nå fram for fylkesrådet i henhold til kommunelovens § 13 nr. 1 om *utvidet myndighet i haste-saker*. Kommunelovens paragraf 13 gir fylkesrådet anledning til å *treffe vedtak i saker som skulle vært avgjort av annet organ, når det er nødvendig at vedtak treffes så raskt at det ikke er tid til å innkalle dette*.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Fylkesrådet i Nordland uttaler følgende til endret søknad om bygging av Stikkelvika kraftverk og regulering av Kjerringvatnet i Hattfjelldal kommune:

1. Fylkesrådet i Nordland har med bakgrunn i ny informasjon vurdert Stikkelvika kraftverk alternativ A og B på nytt, og opprettholder innsigelsen.
2. Fylkesrådet i Nordland vil vise til fylkestingets vedtak i sak FT 094/13 og ber om at følgende hensyn ivaretas hvis det likevel gis konsesjon til utbygging og vurderes ved detaljplanlegging:
 - a. Konsesjonsvilkårene må være i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldsloven §§ 8- 12, og med Vannforskriftens § 12.
 - b. Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
 - c. Det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året.
 - d. Detaljplanleggingen må påse at rødlistearter ikke blir skadelidende av tiltaket.
 - e. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning skal vektlegges i utformingen av kraftstasjon og tilhørende infrastruktur.
 - f. Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller

unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.

- g. Fylkestinget ber om at § 14 i vannforskriften følges opp.
3. Stikkelvika kraftverk ble opprinnelig behandlet i FT-sak 094/13. Nytt vedtak er fattet i henhold til kommunelovens §13 nr. 1, fordi det ikke har vært mulig å legge saken fram for fylkestinget innen tidsfristen.

Bodø den 20.01.2015
Hild-Marit Olsen
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

23.01.2015 Fylkesrådet
FRÅD-017/2015
Vedtak
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedlegg:

Tittel	DokID
Vedlegg 1 - Stikkelvika kraftverk i Hattfjelldal kommune (FT-sak 094-13)	514092
Vedlegg 2 - Justerte planer for Stikkelvika kraftverk	514093